

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Scrúdú na hArdteistiméireachta 2021

Tíreolaíocht

Cuid a hAon agus Freagarleabhar

Gnáthleibhéal

Dé hAoine 11 Meitheamh

Maidin 9.30 – 12.20

300 marc

Scrúduimhir

--	--	--	--	--	--

Lá agus Mí do Bhreithe

--	--	--	--

Mar shampla, cuirtear
3 Feabhra isteach mar 0302

Stampa an Ionaid

--

Treoracha

Scríobh do Scrúduimhir agus Lá agus Mí do Bhreithe sna boscaí ar an gclúdach tosaigh.

Scríobh do chuid freagraí ar gach cuid den scrúdú sa fhreagarleabhar seo.

Scríobh do chuid freagraí le peann i ndúch gorm nó dubh. Ní ceadmhach peann luaidhe a úsáid ach amháin le haghaidh sceitsí, graf agus léaráidí.

Tá dhá chuid sa scrúdú seo. Tá na ceisteanna do **CHUID A DÓ** ar fáil i gceistpháipéar ar leith, ach ní mór duit do chuid freagraí a scríobh sa fhreagarleabhar seo.

CUID A hAON	Ceisteanna Gearrfhreagra	100 marc
	Freagair DEICH gceist ar bith.	
	Tá na ceisteanna go léir ar cómharc.	

CUID A DÓ	Ceisteanna Struchtúrtha	200 marc
Ní mór duit DHÁ cheist a fhreagairt. Ní mór gach ceist a thógáil as roinn éagsúil.		
• Roinn 1: Patrúin agus Próisis sa Chomhshaol Fisiceach (Ceisteanna 1-3) • Roinn 2: Tíreolaíocht Réigiúnach (Ceisteanna 4-6) • Roinn 3: Toghaonaid (Ceisteanna 7-12)		
Tá na ceisteanna go léir ar cómharc.		

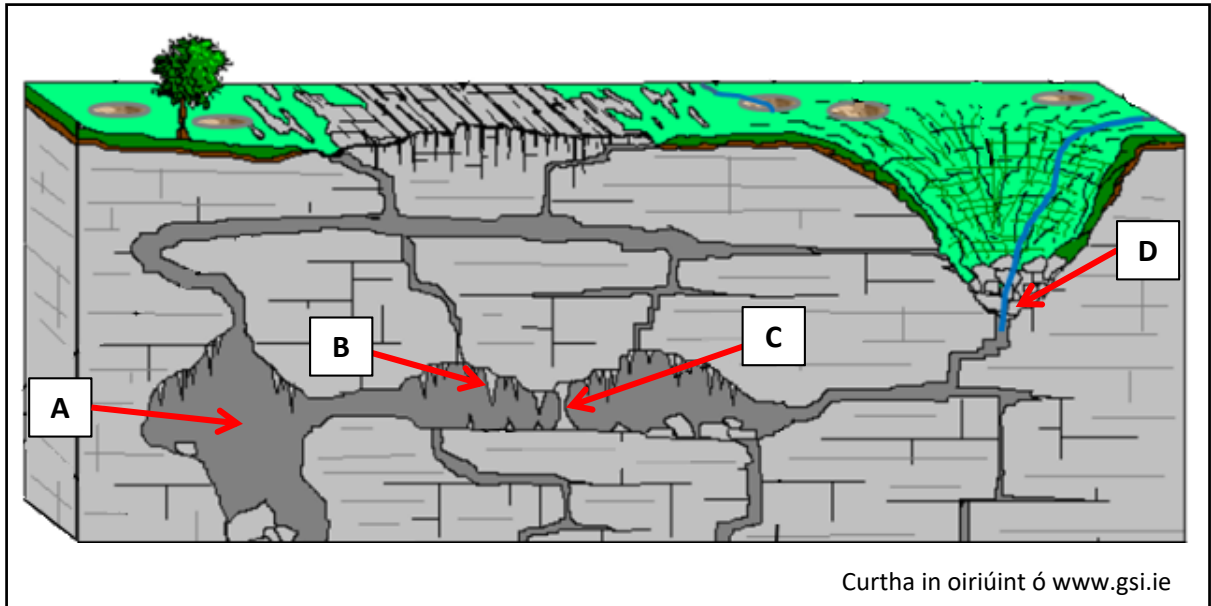
CUID A hAON – CEISTEANNA GEARRFHREAGRA – 100 MARC

Tabhair faoi **DHEICH** gceist ar bith.

Tá na ceisteanna go léir ar aon mharc.

FREAGAIR NA CEISTEANNA SEO SNA SPÁSANNA ATÁ ANN DÓIBH

1. Tírdhreach Carstach

Scrúdaigh an léaráid thuas ina dtaispeántar tírdhreach carstach os cionn an dromchla agus faoina bhun, agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

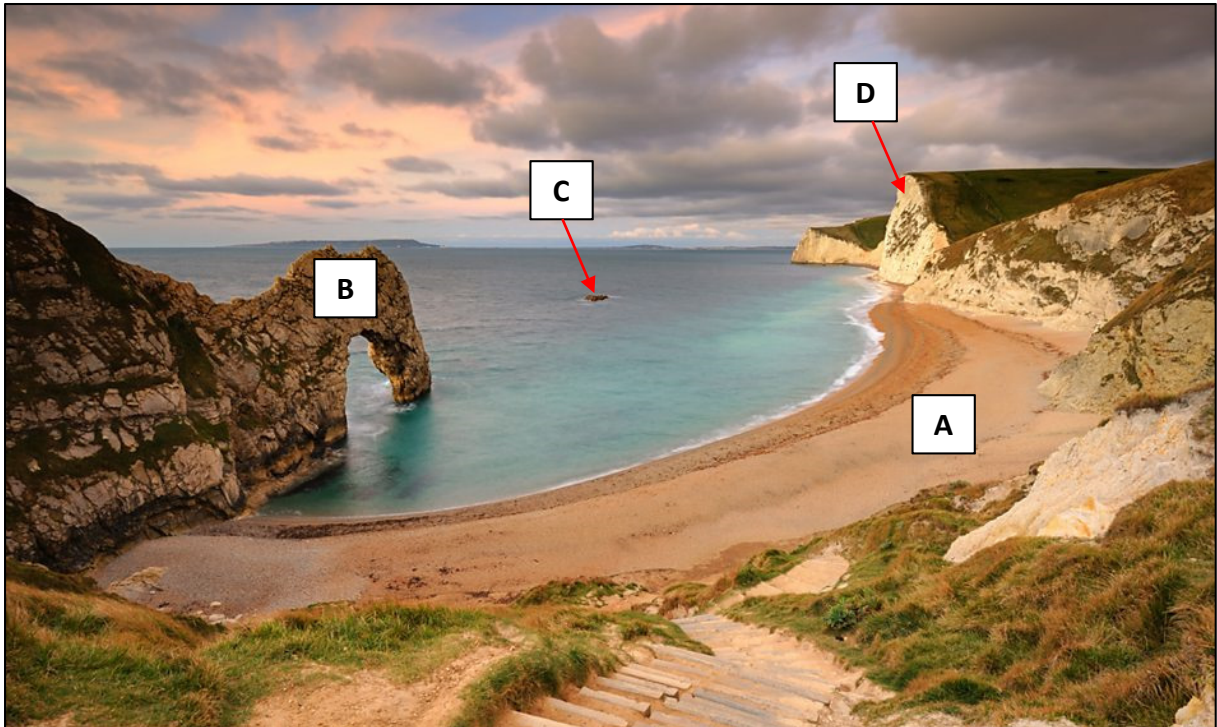
- (i) Meitseáil gach ceann de na litreacha **A, B, C** agus **D** leis an téarma sa tábla thíos is mó a luaitear léi.

Téarma	Litir
Aolchuisne	
Súmaire	
Pluais/Uaimh	
Gallán/Colún	

- (ii) Ainmnigh áit **amháin** in Éirinn ina bhfuil tírdhreach carstach.

[10m]

2. Cóstaí

Curtha in oiriúint ó www.bbcbitessize.co.uk

Scrúdaigh an fótagraf thuas. Comhlánaigh an tábla trí gach ceann de na ceisteanna seo a leanas a fhreagairt. Tá cuid den tábla comhlánaithe duit cheana.

- (i) Meaitseáil gach ceann de na litreacha **A**, **B**, **C** agus **D** leis an ngné sa tábla thíos is fearr a mheaitseálann í.
- (ii) Cuir tic sa bhosca ceart chun a chur in iúl cé acu próisis an chreimthe **nó** próisis an tsil-leagain is mó a luaitear le gach ceann de na gnéithe a ainmnítear sa tábla.

C.2 (i)	Gné	C.2 (ii)	
		Próisis an Chreimthe (✓)	Próisis an tSil-leagain (✓)
	Aill	✓	
	Trá		
	Stua mara	✓	
C	Stumpa mara		

[10m]

3. Ollghluaiseacht

Curtha in oiriúint www.wikipedia.com

Scrúdaigh na fótagraif thuas ina dtaispeántar cineálacha difriúla ollghluaiseachta.

Comhlánaigh an tábla trí gach ceann de na ceisteanna seo a leanas a fhreagairt. Tá cuid den tábla comhlánaithe duit cheana.

- (i) Meaitseáil gach ceann de na fótagraif **A**, **B**, **C**, agus **D** leis an gcineál ollghluaiseachta sa tábla thíos is fearr a mheaitseálann é.
- (ii) Cuir tic sa bhosca ceart chun a chur in iúl cé acu próiseas gasta nó próiseas mall é gach ceann de na cineálacha ollghluaiseachta a liostaítear sa tábla thíos.

C.3 (i) Litir	Cineál Ollghluaiseachta	C.3 (ii)	
		Gasta (✓)	Mall (✓)
	Maidhm charraige	✓	
	Ithirthéaltú		
	Maidhm shneachta	✓	
B	Láibshreabhadh		

[10m]

4. Próisis Fhisiceacha

Scríobh an litir cheart sa tábla thíos i ngach cás chun an próiseas fisiceach a mheaitseáil leis an ngné is mó a luaitear leis.

Litir	Próiseas Fisiceach
A	Sil-leagan abhann
B	Sil-leagan oighreach
C	Síonchaitheamh ceimiceach
D	Creimeadh abhann
E	Sil-leagan cósta

Gné	Litir
Droimnín	
Clint	
Gob	
Eas	
Leibhé	

[10m]

5. Réigiúin

Scríobh an litir cheart sa tábla thíos chun an **cineál réigiúin** a mheaitseáil leis an **sampla réigiúin** is fearr a mheaitseálann é.

Litir	Cineál Réigiúin
A	Réigiún riaracháin in Éirinn
B	Limistéar uirbeach
C	Réigiún a shainmhínítear de réir teanga
D	Réigiún aeráide
E	Réigiún geomoirfeolaíoch

Sampla den Réigiún	Litir
Páras	
Fionnuar Measatha Aigéanach	
An Vallúin, An Bheilg	
Comhairle Contae na hIarmhí	
Iomairí agus Gleannta na Mumhan	

[10m]

6. Léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis

Scrúdaigh an léarscáil 1:50 000 agus an eochair eolais de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis a ghabhann leis an bpáipéar seo.

- (i) Cad é achar iomlán na léarscáile?
Cuir tic (✓) sa bhosca ceart.

99 km² ☐

108 km² ☐

- (ii) Cén fad atá san iarnród, ón áit a dtagann sé isteach sa léarscáil ag G 252 090 go dtí an stáisiún traenach ag G 255 043?
Cuir tic (✓) sa bhosca ceart.

3.5 km ☐

5.0 km ☐

[10m]

7. Léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis

Scrúdaigh an léarscáil 1:50 000 agus an eochair eolais de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis a ghabhann leis an bpáipéar seo.

- (i) Ainmnigh an seaniarsma atá le fáil ag gach ceann de na tagairtí eangaí seo a leanas:

G 262 009:
G 301 033:
G 263 063:

- (ii) Cuir tic (✓) sa bhosca ceart chun a chur in iúl an cineál coillearnaí atá le fáil ag G 287 043.

Foraois bhuaircíneach ☐

Coillearnach dhuillsilteach ☐

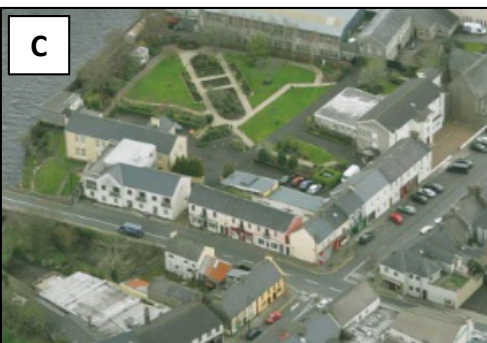
Foraois mheasctha ☐

- (iii) Sa spás thíos, tarraing an tsiombail a bhíonn ar léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis le haghaidh ionad dearctha.

[10m]

8. Aerfótagraf

Scrúdaigh an t-aerfótagraf a ghabhann leis an bpáipéar seo, agus na sleachta as thíos, agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

- (i) Bain úsáid as nodaireacht aitheanta (cúlra ar dheis, lár an tulra, etc.), agus tabhair suíomh gach ceann de na sleachta as an aerfótagraf.

A
B
C
D

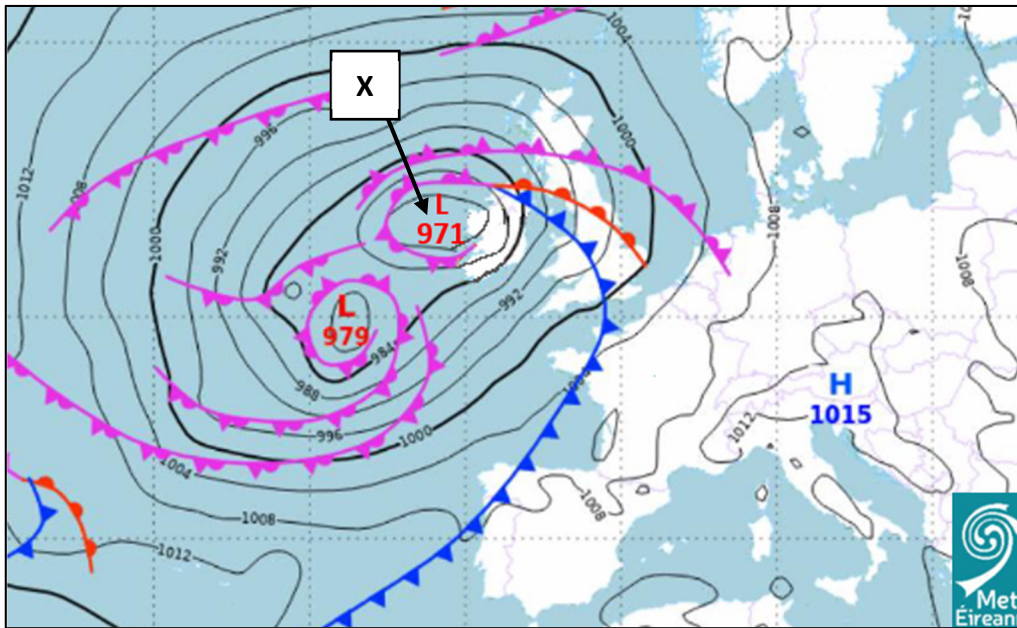
- (ii) Cuir tic (✓) sa bhosca ceart chun a chur in iúl cé acu aerfótagraf ceartingearach nó aerfótagraf fiar é an t-aerfótagraf a ghabhann leis an bpáipéar seo.

Ceartingearach ☐

Fiar ☐

[10m]

9. Cairteacha Aimsire

Scrúdaigh an chart aimsire thuas agus freagair gach ceann de na ceistanna seo a leanas.

- (i) Cén brú baraiméadrach atá ann (ina heicteapascail/ina mhilleabair) i lár an limistéir lagbhrú atá marcáilte le X?

- (ii) Cuir tic (✓) sa bhosca ceart chun a chur in iúl cé acu fíor nó bréagach atá an abairt seo a leanas.

Tá na dálaí céanna aimsire in Éirinn agus san Iodáil.

Fíor ☐

Bréagach ☐

- (iii) Cad atá á léiriú ag litir H ar an gchart aimsire?

- (iv) Sa bhosca thíos, tarraing an tsiombail a úsáidtear ar chart aimsire le haghaidh fronta fuar.

- (v) Ceanglaíonn na línte dubha ar an léarscáil aimsire seo limistéir ina bhfuil an brú baraiméadrach céanna.

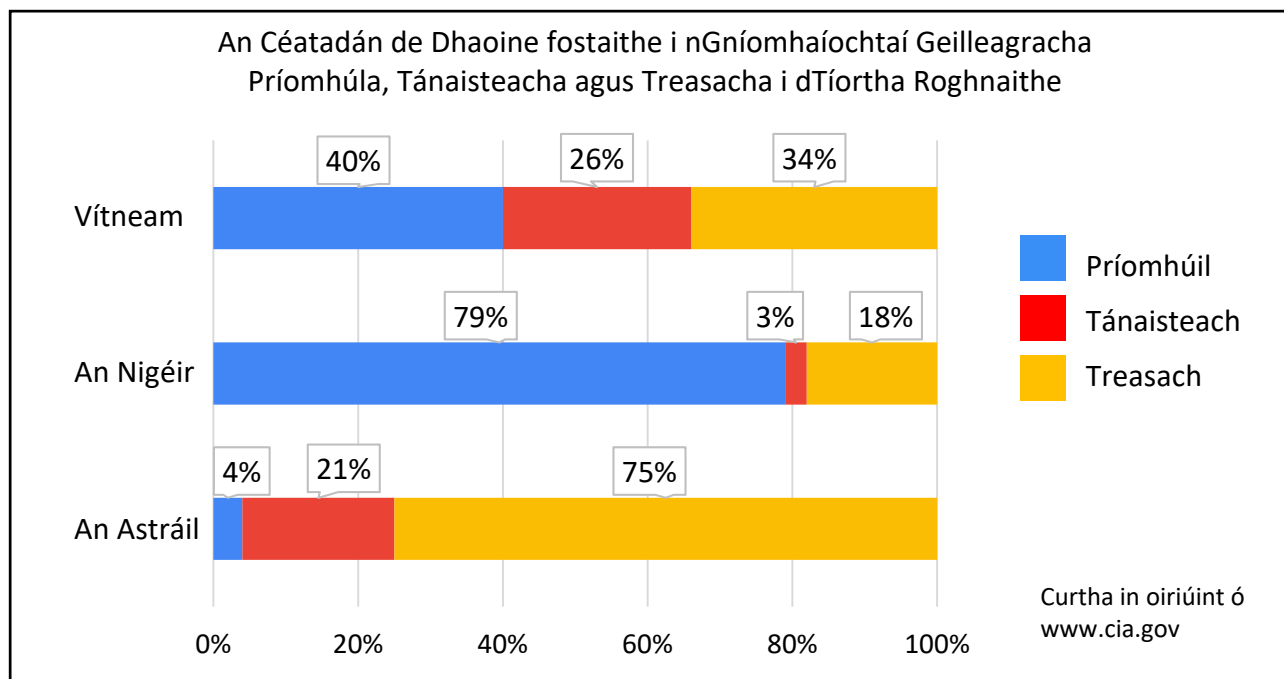
Cad é an t-ainm ceart ar na línte seo? Cuir tic (✓) sa bhosca ceart.

Iseabair ☐

Isiteirmeacha ☐

[10m]

10. Gníomhaíochtaí Geilleagracha

Scrúdaigh an bharrachairt chruachta thuas ina dtaispeántar an céatadán de dhaoine atá fostaithe i ngníomhaíochtaí geilleagracha difriúla i Vítneam, sa Nigéir agus san Astráil, agus freagair gach ceann de na ceistanna seo a leanas.

- (i) Cén céatadán de dhaoine san Astráil atá fostaithe i ngníomhaíochtaí geilleagracha tánaisteacha?

- (ii) Cén tír ina bhfuil an céatadán is airde de dhaoine fostaithe i ngníomhaíochtaí geilleagracha príomhúla?

- (iii) Ríomh an difríocht atá idir an céatadán de dhaoine atá fostaithe i ngníomhaíochtaí geilleagracha treasacha san Astráil agus an céatadán de dhaoine atá fostaithe i ngníomhaíochtaí geilleagracha treasacha i Vítneam.

- (iv) Cuir tic (✓) sa bhosca ceart chun a chur in iúl cé acu sampla de ghníomhaíocht gheilleagrach phríomhúil, thánaisteach nó threasach é gach ceann de na poist seo a leanas.

Post	Príomhúil (✓)	Tánaisteach (✓)	Treasach (✓)
Mianadóir			
Múinteoir			

[10m]

11. Staitisticí Aimsire

Iomlán na Báistí Míosúla (ina milliméadair) ag na Stáisiún Aimsire
i mBéal an Mhuirthead agus i mBéal Átha hÉis in 2019

	Ean	Feab	Már	Aib	Beal	Meith	Iúil	Lún	MF	DF	Samh	Noll	Bliantúil
Béal an Mhuirthead	93	120	151	85	58	87	101	161	105	117	139	150	1367
Béal Átha hÉis	44	54	149	64	36	116	52	165	164	84	103	84	1115

Curtha in oiriúint ó www.met.ie

Scrúdaigh an tábla thuas ina dtaispeántar iomlán na báistí míosúla le haghaidh na stáisiún aimsire i mBéal an Mhuirthead agus i mBéal Átha hÉis in 2019, agus freagair gach ceann de na ceistanna seo a leanas.

- (i) Céard é iomlán na báistí míosúla (ina mm) a thit i mí an Mhárta 2019 ag stáisiún aimsire Bhéal Átha hÉis?

- (ii) Cén mhí inar thit an leibhéal ab airde báistí ag stáisiún aimsire Bhéal an Mhuirthead in 2019?

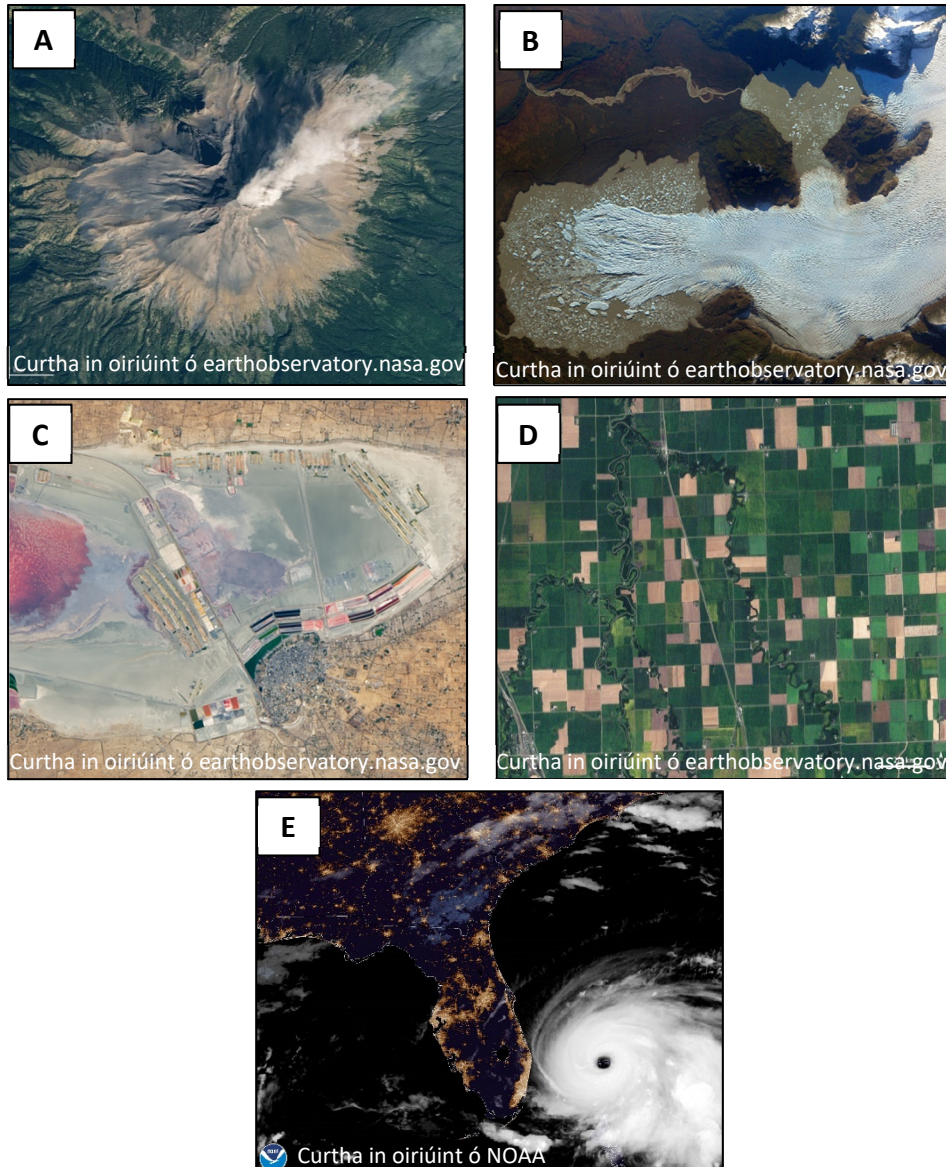
- (iii) Ag stáisiún aimsire Bhéal Átha hÉis, cé mhéad mí ina raibh leibhéal na báistí níos lú ná 60 mm?

- (iv) Cén stáisiún aimsire ag ar thit an leibhéal ba mhó báistí in 2019?

- (v) Ainmnigh an gléas aimsire a úsáidtear chun báisteach a thomhas.

[10m]

12. Léirmhíniú Satailíte

Scríobh an litir cheart sa tábla thíos i ngach cás chun gach ceann de na híomhánna satailíte, **A** go **E**, a mheaitseáil leis an gcur síos is oiriúnaí uirthi.

Cur Síos	Litir
Oighearshruth San Quentin, An tSile	
Spéirling Dorian amach ó chósta Florida, SAM	
Táirgeadh salainn i nGaineamhlach Thar, India	
Feirmeoireacht barr in Minnesota, SAM	
Brúchtadh Bholcáin Popocatépetl, Meicsiceo	

[10m]

Freagarleabhar do CHUID A DÓ

Treoracha

Tá na ceistanna do **CHUID A DÓ** ar fáil i gceistpháipéar ar leith.

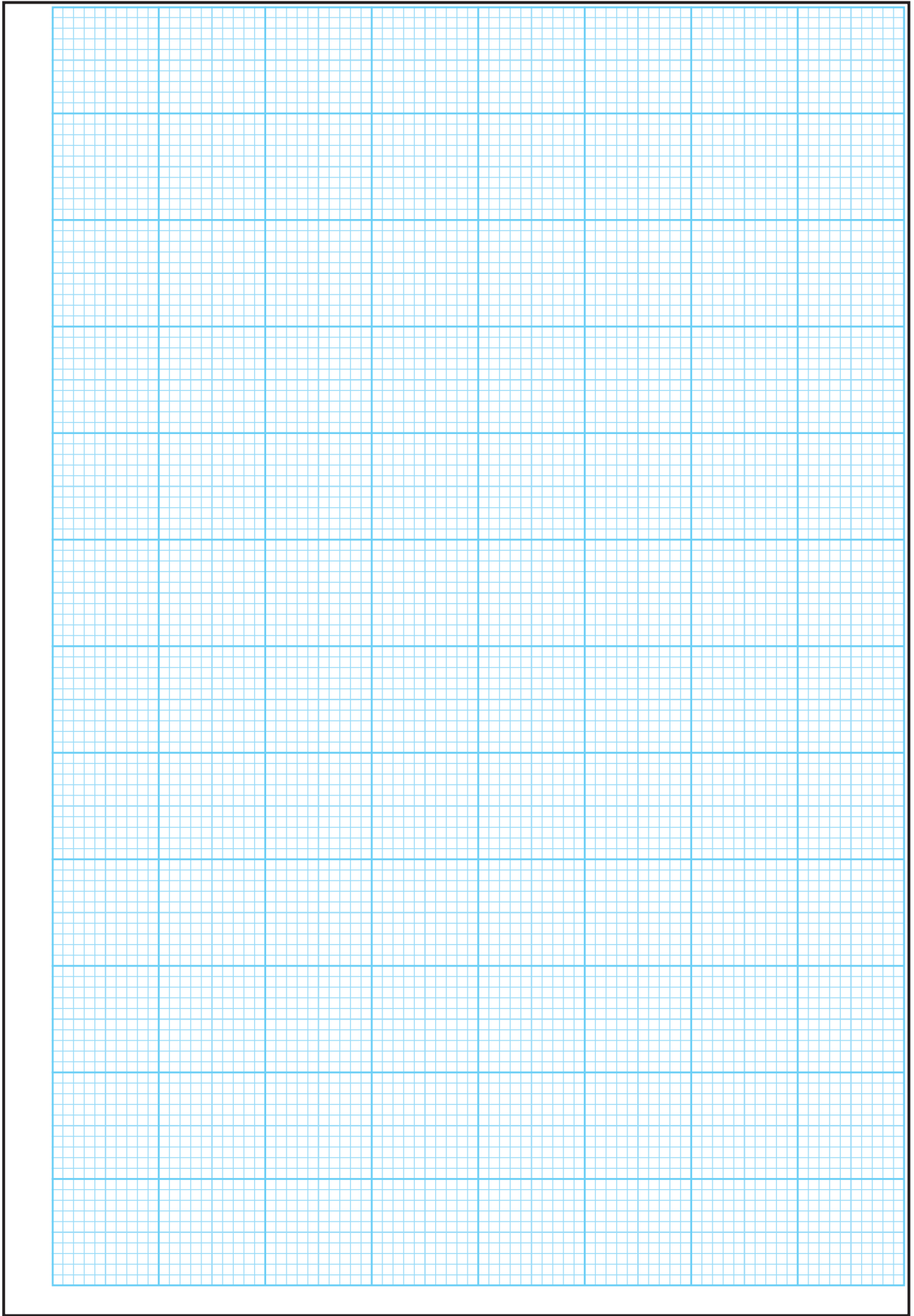
Cuir tús le gach ceist ar leathanach nua. Scríobh uimhir na ceiste sa bhosca ar bharr gach leathanaigh. Bain úsáid as an gcolún ar chlé chun gach cuid a lipéadú, mar a thaispeántar thíos.

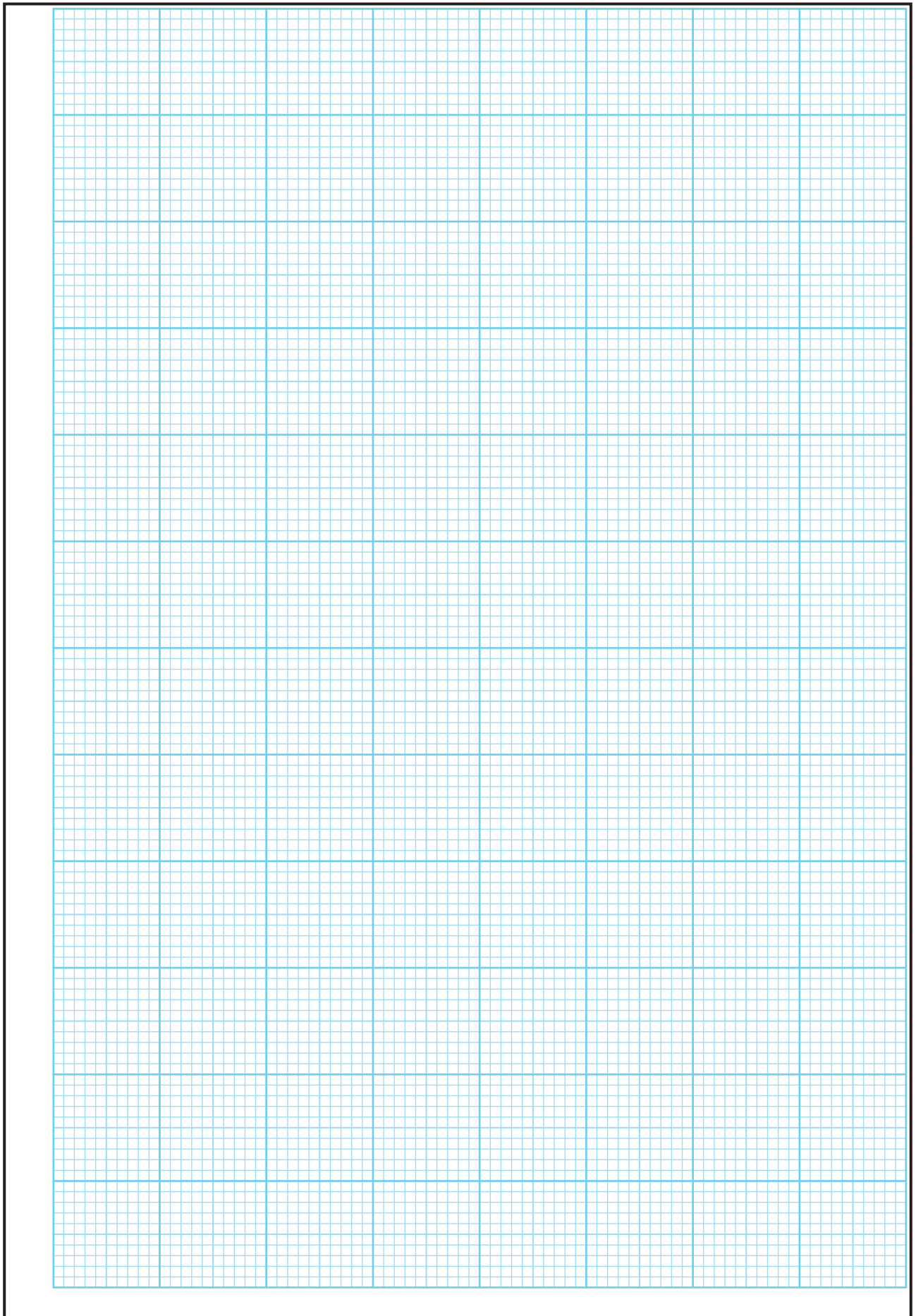
Part Cuid	Question Ceist	04	Start each question on a new page Cuir tús le gach ceist ar leathanach nua
(a)			
(b)(i)			
(b)(ii)			

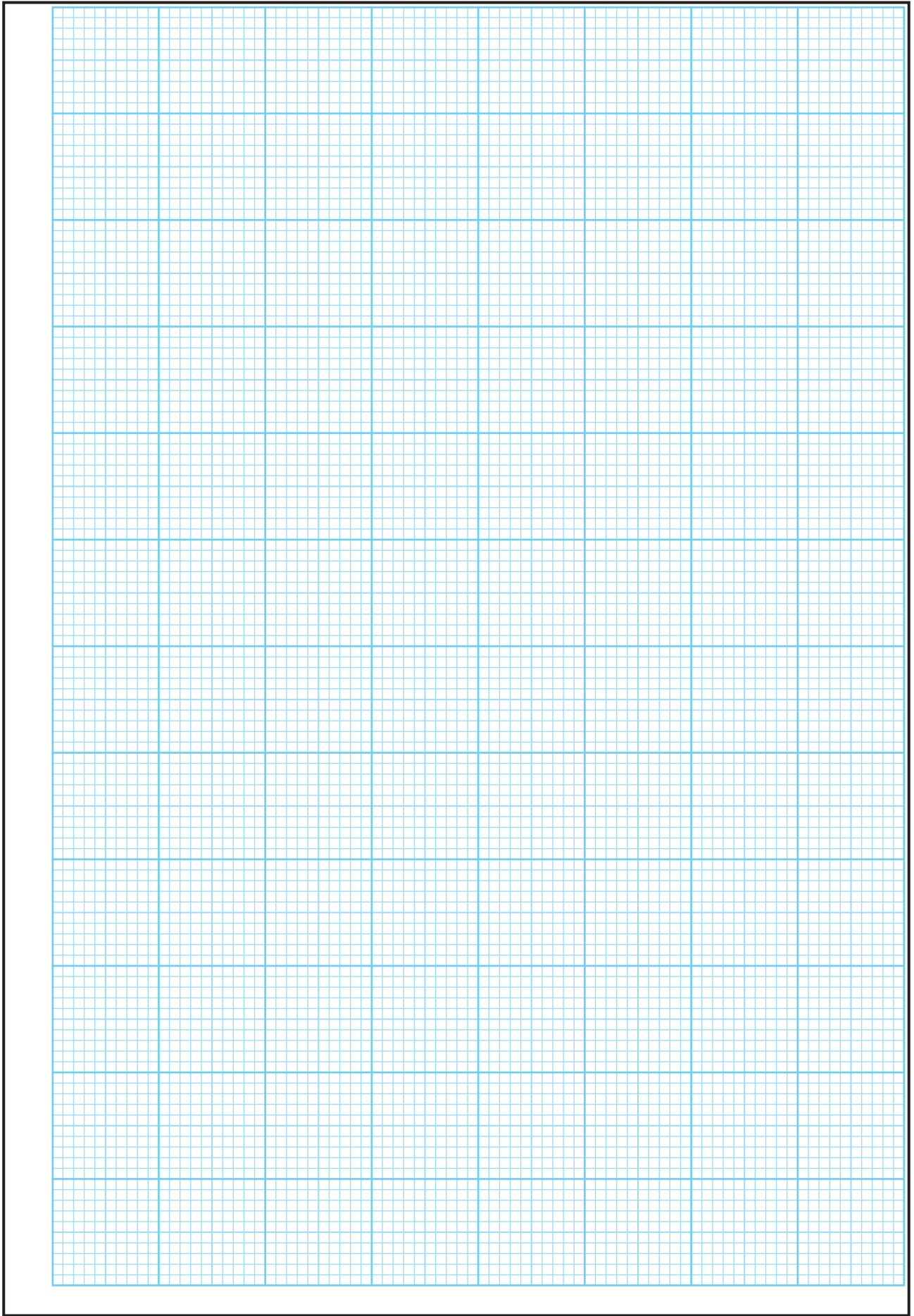
Tá ceithre leathanach grafpháipéir ar fáil ar na chéad cheithre leathanach eile sa fhreagarleabhar seo. Ar gach leathanach grafpháipéir, tá an bosca le haghaidh uimhir na ceiste ag bun an leathanaigh.

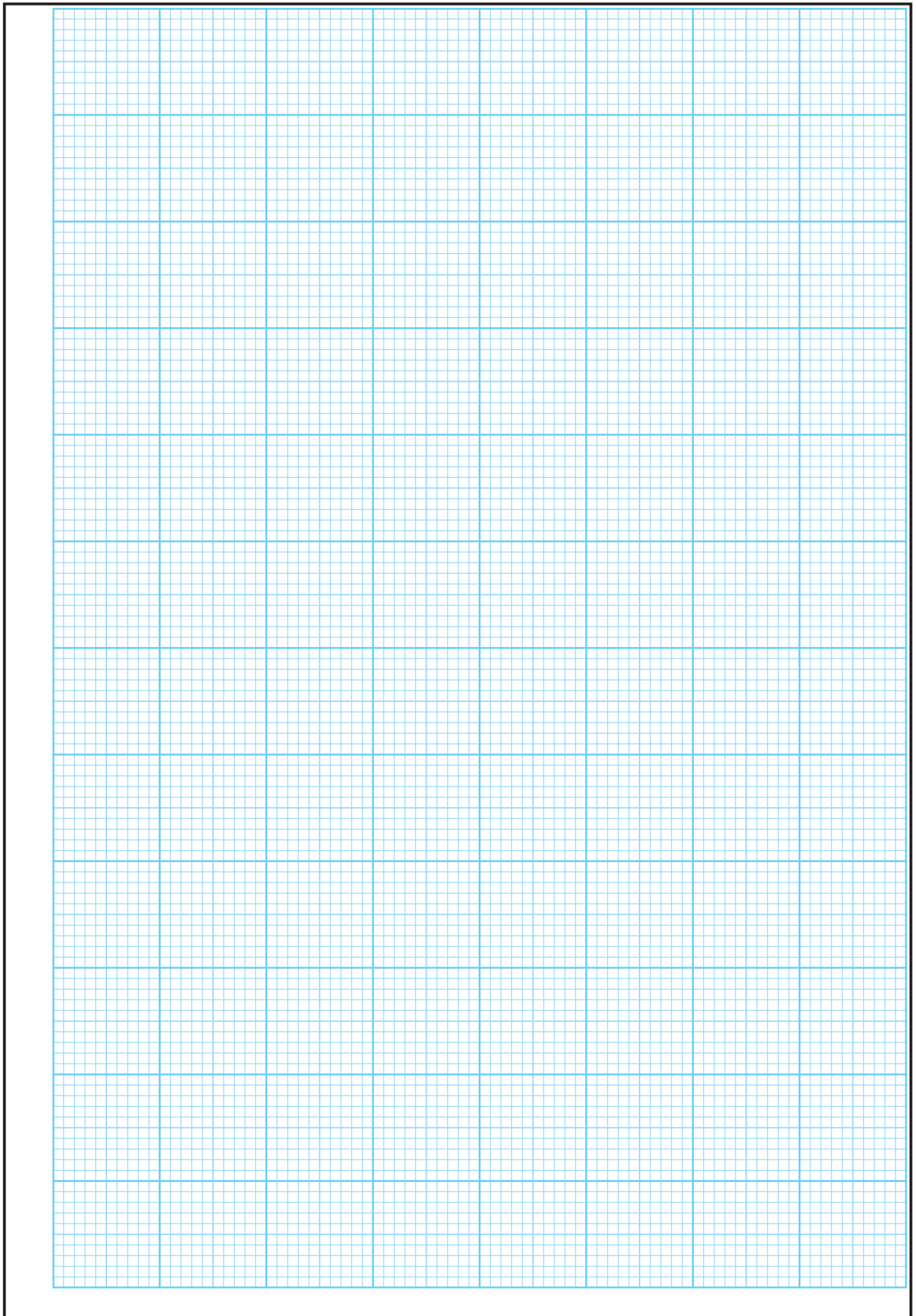
Ní gá duit na leathanaigh ar fad sa fhreagarleabhar seo a úsáid. Mura mbíonn dóthain spáis agat sa fhreagarleabhar seo, is féidir leat breis páipéir nó grafpháipéir a lorg ón bhfeitheoir.

Scríobh do chuid freagraí le peann i ndúch gorm nó dubh. Ní ceadmhach peann luaidhe a úsáid ach amháin le haghaidh sceitsí, graf agus léaráidí.

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

Cuid

[illegible]

Cuid

[illegible]

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

--	--

Cuid

[illegible]

D'fhéadfadh sé go bhfuil téacsanna nó íomhánna sa scrúdpháipéar seo nach é Coimisiún na Scrúduithe Stáit úinéir an chóipchirt ina leith, agus d'fhéadfadh sé gur athchóiríodh iad, chun críche measúnaithe, gan cead na n-údar a fháil roimh ré. Ullmhaíodh an scrúdpháipéar seo de réir *Alt 53(5) den Acht um Chóipcheart agus Cearta Gaolmhara, (2000)*. Ní údaraítear aon úsáid dá éis chun aon chríoch ach amháin chun na críche dá bhfuil sé beartaithe. Ní ghlacann an Coimisiún aon dliteanas as sárú ar bith ar chear ta tríú páirtí a eascraíonn as dáileadh nó úsáid neamhúdaraíthe an scrúdpháipéir seo.

Cuid a hAon	Marc Iomlán	Scrúd. Comh.
Ceist 1		
Ceist 2		
Ceist 3		
Ceist 4		
Ceist 5		
Ceist 6		
Ceist 7		
Ceist 8		
Ceist 9		
Ceist 10		
Ceist 11		
Ceist 12		
Marc Carnach		
Marcanna Dícheadaithe		
Marc Glan		

Ceist	Marcanna Scrúd.	Scrúd. Comh.
Iomlán		
Bónas		
Mór iomlán		
Grád		

1. Suim na n-iomlán deireadh leathanaigh	
2. Mór-iomlán na gceisteanna/ceiste nár ceadaíodh	
3. An t-ollmharc cruinn a bronnadh (1 lúide 2)	
4. Breismharc do fhreagairt trí mheán na Gaeilge (más l gceist)	
5. Marc iomlán má bronnadh breismharc do fhreagairt trí Ghaeilge (3+4)	
Nóta: Caithfidh an marc i líne 3 (nó líne 5 má bronnadh breismharc do fhreagairt trí mheán na Gaeilge) a bheith cothrom leis an marc sa bhosca Mór Iomlán ar an script.	

Tíreolaíocht Cuid a hAon agus Freagarleabhar

Dé hAoine 11 Meitheamh
Maidin 9.30 – 12.20